

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Strus

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 sierpnia 2005 r. skargi uczestniczki postępowania E. S. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 30 stycznia 2004 r., sygn. akt II Ca (...) z wniosku Z. S.

przy uczestnictwie E. S. i Miasta P.

o podział majątku,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Sąd drugiej instancji przedstawił Sądowi Najwyższemu skargę wnioskodawczyni o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia tego sądu z 30 stycznia 2004 r. oraz poprzedzającego je postanowienia Sądu Rejonowego, uznał bowiem, że nie zawiera ona braków formalnych wymagających uzupełnienia w sądzie, do którego skarga została wniesiona (art. 424⁷ w zw. z art. 424⁶ § 2 k.p.c.). Stanowisko tego sądu odmawiającego sobie kompetencji do badania innych wad skargi było uzasadnione w świetle art. 424⁶ § 3 k.p.c.

Badając dopuszczalność skargi Sąd Najwyższy zważył, co następuje. Przedmiot i miejsce regulacji objętej przepisami działu VIII, tytułu VI, księgi pierwszej, części pierwszej k.p.c., pt. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wskazują dostatecznie wyraźnie, że mają one charakter przepisów proceduralnych, do których stosuje się w braku odmiennej regulacji zasadę bezpośredniego stosowania. Wprowadzająca je ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów

powszechnych (Dz. U. 05.13.98) zawiera przepis intertemporalny, tj. art. 3 stanowiący, że sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie omawianej ustawy toczą się od tego dnia według jej przepisów, z zastrzeżeniem, że do złożenia i rozpoznania kasacji od orzeczenia wydanego przed dniem wejścia w życie tejże ustawy, a także do odmowy przyjęcia jej do rozpoznania, stosuje się przepisy dotychczasowe. Przepis ten nie daje podstaw do rozstrzygnięcia zagadnienia, z jakiego okresu przed jego wejściem w życie prawomocne orzeczenia mogą być przedmiotem skargi, jest to bowiem postępowanie nieznanne przed wejściem ustawy w życie. Rozwiązanie tego zagadnienia znajduje się w przepisach intertemporalnych prawa materialnego, którym służy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Na istnienie tego związku między normami proceduralnymi (dział VIII) i normami prawa materialnego wskazuje art. 424⁴ k.p.c. określający treść podstawy tej skargi, tj. wyrządzenie stronie szkody przez wydanie orzeczenia. W następnym przepisie (art. 424⁵ k.p.c.) wymaga się wręcz uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. Niewątpliwie chodzi tu o przepis prawa materialnego - art. 417¹ § 2 k.c. wprowadzony w życie z dniem 1 września 2004 r. ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 04.162.1692), uprawniający do odszkodowania za szkodę wyrządzoną m.in. przez wydanie prawomocnego orzeczenia. Przesłanką naprawienia szkody jest stwierdzenie we właściwym postępowaniu niezgodności orzeczenia z prawem.

Ustawodawca rozdzielił postępowania o ustalenie tej przesłanki od postępowania o odszkodowanie, a przyczyną tego jak się wydaje było dążenie do zachowania utrwalonej struktury terminów przedawnienia roszczeń odszkodowawczych oraz ochrona interesu Skarbu Państwa przez wymaganie określania w stosunkowo krótkim okresie zasadniczej przesłanki jego odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 424³ oraz art. 424⁶ § 1 k.p.c.), jednak omawiana skarga łączy się ściśle z nowym unormowaniem odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy publicznej. Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny /.../ zawiera normę regulującą skutki czasowe wprowadzenia m.in. art. 417¹ § 2 k.c., art. 5 stanowi bowiem, że do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem jej wejścia w życie stosuje się odpowiednie przepisy kodeksu sprzed jej wejścia w życie. Ponieważ do naprawienia szkód wyrządzonych przed 1 września 2004 r. nie stosuje się nowych przepisów kodeksu cywilnego (m. in. art. 417¹ § 2 k.c.), to również bezprzedmiotowe wobec takich

zdarzeń stają się przepisy regulujące postępowanie przewidziane dla wykonywania nowego prawa materialnego.

Dlatego należy dojść do wniosku, że prawomocne orzeczenia sądu drugiej instancji wydane przed 1 września 2004 r. nie mogą być oceniane pod kątem zgodności z prawem na podstawie przepisów art. 424¹⁻¹² k.p.c., a skarga w rozpoznawanej sprawie jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 *in fine* k.p.c. W części dotyczącej postanowienia sądu pierwszej instancji (z 30 lipca 2003 r., sygn. III Ns 449/03) skarga byłaby niedopuszczalna również dlatego, że uczestniczka skorzystała z prawa do zaskarżenia apelacją tego postanowienia (arg. z art. 424¹ § 2 k.p.c.).